

ב"ה

לקוטי שיחות

וירא

TRANSLATIONS / BIURIM

©Vaad Talmidei Hatmimim Haolami
770 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213
Email: Halikut@VaadHatmimim.org

Halikut is honored to present Sichos of the Rebbe, courtesy of Kehot Publication Society. Kehot is the official publisher of the Chabad-Lubavitch movement.

These texts are copyright © by Kehot Publication Society and are available at:
Kehot.com

ב"ה

פתח דבר

We are pleased to present the weekly Sicha chosen for this week's Halikut, complete with translations and biurim.

May Hashem help that our learning of the Rebbe's Torah will hasten Moshiach's coming when we will hear Torah chadosho from the Rebbe, B'karov Mamash.

הליקוט, ה'תש"פ

וירא ג

מפרשים^א זאגן, אז די מעלה איז אין דעם וואָס, מצוה בשעתה עדיף^ב — און מילה איז דאָך זמנה, לח' ימים^ג.

אבער דאָס איז ניט גלאַטיק ווייל

[נוסף לזה, וואָס וויבאלד אז אויף מילת ישמעאל האָט דער אויבערשטער אָנגעזאָגט ערשט ווען ער איז געווען אַ בן י"ג, האָט ניט קיין אָרט צו זאָגן אז ביי אים האָט געפּעלט אין מצוה בשעתה, ווייל ביי אים איז דאָן (בן י"ג שנה) גע-ווען די שעתה פון דער מצוה,

(און ווי גערעדט אַמאָל בננוע דעם טעם פאַרוואָס אברהם אבינו האָט זיך געקענט מל זיין ביום הכּפורים, בעת אז דער דין איז אז מילה שלא בזמנה איז ניט דוחה שבת ויו"ט^ד — און אברהם אבינו האָט דאָך מקיים געווען כל התורה כולה עד שלא ניתנה^ה — אז ווי-באלד ער איז דעמאָלט נצטווה געוואָרן

א. אין מדרש^א ווערט דערציילט, אז יצחק וישמעאל היו מדיינים זה עם זה, זה אומר אני חביב ממך שנמלתי לשלש עשרה שנה וזה אומר חביב אני ממך שנמלתי לח' ימים^ב.

דאָס וואָס, נמלתי לשלש עשרה שנה^ג קען זיין מער „חביב“ איז מובן בפשטות (ווי דער מדרש איז דערנאָך ממשיך^ד, אז ישמעאל האָט געטענה'ט) — שהי' ספק בידי למחות ולא מחיתי^ה; מען דאַרף אָבער פאַרשטיין וואָס פאַר אַ יתרון מעלה איז דאָ ביי „נמלתי לח' ימים“ וואָס צוליב דעם האָט יצחק גע-זאָגט „חביב אני ממך“^ו?

(1) בראשית רבה פרשתנו פנ"ה, ד. וראה הנסמן בהערה הבאה.

(2) ועד"ז הוא בתיביע ופרש"י פרשתנו כב, א. נ"א בביר שם. נתחומא באבער פרשתנו מב. וראה רש"י לך טז, ז. — ובתנחומא פרשתנו (יח): וסבלתי את הצער.

אבל להעיר שמאריכות הלשון בביר שם משמע, דמה שישמעאל טען „שהי' ספק בידי למחות כו"י הויע נוסף על מה שאמר לפניו „שנמלתי לייג שנה" (דוקא ע"ז אומר יצחק „הלאי כו"י). וראה נזר הקודש השלם לביר שם (ד"ה נ"א).

וייל שהמעלה ב, נמלתי לייג שנה^א היא כפשטות הלשון — שהי' לו קיום מצוה של בר חיובא (— גם קודם מ"ח, ראה דחזיל — כולל פרש"י — עה"פ (תולדות כה, כז) ויגדלו הנערים), משא"כ יצחק שנימול לח' ימים אין שייך אצלו קיום מצוה. ולהעיר מלשון הגמרא (סנהדרין פט, ב): אני גדול ממך במצוה.

(3) ולהעיר, שבמקומות שבהערה הקודמת (תיביע ופרש"י (פרשתנו), סנהדרין, נתחומא, נתחומא באבער ונ"א שבביר) — הובאה רק טענת ישמעאל שהוא גדול מיצחק, ולא מה שאמר יצחק „אני חביב ממך“.

(4) יפה תואר לביר שם. וראה יפה תואר השלם שם עוד ביאורים (כהדיון שבין יצחק וישמעאל). ואכ"מ.

(5) לך י, יב.

(6) אבל בזה י"ל שכוונת המדרש היא, שזה שדוקא ביצחק נתקיימה המצוה בשעתה כפי שנצטווה אברהם (לך שם) לדורות — מורה על חביבותו בעיני ה' (ויומתק עפ"ז לשון המדרש „חביב ממך“ ולא „גדול ממך“ ע"ד הלשון בהמקומות שבהערה 2). וישמעאל טען דמה שניתנה לו לייג שנה כשהוא בר חיובא (כנ"ל הערה 2) מורה על חביבותו.

(7) לקריש חייז ע' 126 הערה 16.

(8) פרקי דר"א פכ"ט (הובא גם בתוס' דלקמן. בחי' לך יז, יג) — או בט"ז ניסן, הירט דפסח (ראה תו"ד'ה אלא — ר"ה יא, א. וראה חדא"ג מהרש"א שם. סה"ד ב"א מז).

(9) שבת קלב, ב.

(10) משנה סוף קידושין. יומא כה, ב.

(דורך יצחק) — צי דערפאר וואס ביי יצחק'ן איז נתוסף געווארן דער (איינ) פרט פון „נימול לשמונה ימים“ איז דאס מספיק אויף מייחס זיין צו אים דעם „חנוך“ פון מצות מילה?¹⁴ ויתרה מזה — דאס אויסטיילן בפ"ע — מעין החילוק (וההוספה) פון מילה לגבי אבר מן החי וכו'?

איז דערפון געדונגען, אז דער ענין פון נימול לשמונה ימים טוט אויף א חידוש עיקרי אין כללות ענין המילה.

ב. וי"ל די ערקלערונג אין דעם:

דער תוכן פון ברית מילה איז (בלשון הפסוק¹⁵) — „והיתה בריתי בשרכם לברית עולם“: דורך ברית מילה ווערט אויפגעטאן אן אייביקער פארבונד צווישן דעם נימול מיטן אויבערשטן, כביכול.

אזוי ווי א כריתת ברית צווישן צוויי אהבים: בשעת זיי ווילן פארזיכערן אויף שטענדיק די אהבה צווישן זיי באופן אז קיין זאך אדער מצב זאל דאס ניט צעשטערן — פארשטארקן זיי דאס בתוקף ועזו דורך מאַכן צווישן זיך א כריתת ברית¹⁶.

נאָר בנוגע אַ כריתת ברית צווישן מענטשן — וואָס ביי אַ נברא, זיינען שייך שינויים — איז מעגלעך אז אויך דער ברית זאל דערנאָך בטל ווערן: בשעת אַבער דער אויבערשטער מאַכט אַ „ברית“, בנדו"ד — מיט אַ אידן (דורך דעם וואָס אַ איד איז זיך מל) איז עס אַ

על המילה, איז עס ביי אים געווען אַ מילה בומנה), איז נוסף לזה]:

דער ענין פון „מצוה בשעתה עדיף“ איז בלויז אַ מעלה פרטית אין קיום המצוה — זמן המצוה, היינט ווי קען מען פאָרגלייכן די חביבות פון קיום המצוה „בשעתה“ צו דער מעלה פון מילת ישמעאל, אַ מעלה בשייכות צו כללות קיום המצוה („שהי ספק בידי למחות ולא מחיתי“), ביז אז דערפאר זאָל יצחק זאָגן „חביב אני ממך“?

מוז מען זאָגן, אז דער ענין פון נימול לשמונה ימים איז ניט נאָר אַ פרט אין דער מצוה — זמנה, נאָר דאָס איז נוגע צו כללות ענין המילה: מילה לשמונה ימים האָט אַן אַנדער גדר, איכות.

דאָס איז אויך מוכח פון דעם וואָס חז"ל¹⁷ זאָגן: „אדם הראשון נצטווה על שבע מצות כו' נח ניתוסף לו אבר מן החי כו' אברהם נצטווה על המילה, יצחק חנכה לשמונה ימים“ (ווייל יצחק „הי הראשון הנימול לשמונה ימים“¹²).

ולכאורה: פאָרוואָס טיילט פאָאָנאָדער דער מדרש מצות מילה אויף צוויי¹³ — דער ציווי אויף דעם (צו אברהם) און דער ענין פון „חנכה לשמונה ימים“

(11) שהשיר עה"פ (שה"ש א, ב) ישקני גר (ה). ועד"ז הוא בפסיקתא דר"כ פ' בחודש השלישי בתחלתו. וראה סיום הערה הבאה.

(12) מת"כ לשהשיר שם. ובתנחומא שמות ד: שהוא התחיל במילה תחלה לשמונה. וראה ב"ר (פנ"ג, ז) „יצא חוק לעולם“, ובמדרש לקח טוב שם (פרשתנו כא, ג) „למול בן ח' ימים“ (כפי הרד"ל ומהרז"ו בב"ר שם). וי"ג בהמשך המאמר בב"ר שם „שחינכה לשמונה“ (כהלשון בשהשיר (ועד"ז בפסיקתא דר"כ) שם) ולא „שניתנה לשמונה“ (ראה ב"ר הוצאת תיאודור-אלבק).

(13) ראה יפה קול לשהשיר שם.

(14) וראה שמרי (פ"ל, ט) דחשיב רק אברהם. וכיה ברמב"ם הל' מלכים פ"ט הא'.
(15) לך י, יג. ועד"ז שם, ז.
(16) לקרת ר"פ נצבים (מד, ב). ובכ"מ. וראה תירא ס"פ לך (בנוגע למילה). וראה הערה הבאה.

בערשטן¹⁹. ד.ה. ס'איז ניט דער פשט, אז דורך מצות מילה פארבינדט זיך דער מענטש מיטן אויבערשטן, נאר פאר- קערט: בשעת א איד איז זיך מל, פאר- בינדט דער אויבערשטער דעם אידן מיט אים אין א „ברית עולם“.

און דעריבער איז ניטא קיין טעם מ'זאל ווארטן ביז דער קינד וועט ווערן א גדול און קענען אליין משתתף זיין זיך אין דעם קיום המצוה, ווייל סיי ווי וועט דאס לגמרי ניט זיין זיינער אן אויפטו; און דעריבער איז, אדרבה — ביי דער ערשטער מעגלעכקייט (ווי נאר דער קינד איז גענוג שטארק²⁰) איז מען אים מל.

ד. עפ"י וועט מען אויך פארשטיין די מעלה אין מילת יצחק — דער „ראשון הנימול לשמונה ימים“²¹ — לגבי מילת אברהם²⁰ (וישמעאל)²¹:

צו אברהם'ן איז געגעבן געווארן מצות מילה ערשט נאכדעם ווי ער האט זיך דערצו מכין געווען, דורך זיין

(19) כמבואר בכ"מ (ד"ה למנצח על השמינית — לקרית תזריע (כ, סעי' ואילך), סודר שער המילה (קלט, א ואילך), אהיה ויקרא (כרך ב) ע' תקכ ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות מילה חלק ב (ט, ב ואילך). ועוד) שמילה היא בחי' אתעדלע שאין אתעדלית מגעת שם, ופעולת המילה היא רק הסרת הערלה המסתירה על גילוי זה. ע"ש.

(20) ראה מר"ג (ח"ג פמ"ט קרוב לסופו) בטעם שמלין לשמונת ימים. — וראה במקומות שבהערה הקודמת השייכות בין מילה ליום השמיני דוקא (בחי' שמיני שלמעלה מהשתל — וראה שו"ת הרשב"א (ח"א ס"ט) שמיני שומר ההיקף).

(20*) וראה תו"ח לך (פח, א) ש.ה"י נפש יעקב יותר שלם מיצחק, כי יצחק הוליד ליעקב כשהי' מהול בן ח' ימים' (משא"כ יצחק, אף שנולד מאור שפע דאברהם בהיותו מהול, הרי אברהם נימול בן צ"ט).

(21) ראה גם בארוכה לקריש ח"א ס"ע 19 ואילך — בההפך בין מילת יצחק ומילת ישמעאל.

„ברית עולם“, אין וועלכן ס'איז ניט שייך קיין שניו¹⁷.

וואס דאס איז איינער פון די ביא- רים¹⁸ פארוואס אברהם אבינו האט זיך ניט מל געווען ביז דער אויבערשטער האט אים אָנגעזאָגט אויף דעם — אע"פ אז קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה¹⁹ — ווייל א נבוא, זייענדיק א בעל שנינו, קען בכח עצמו ניט אויפטאן אן ענין עולם, א „ברית עולם“, אן אייביקן ברית; דאס קען זיך אויפטאן בלויז מיטן כח הבורא וואס זאגט אן (וואס דאס גיט כח) אז „והיתה בריתי גו' לברית עולם“.

ג. דערמיט וועט מען פארשטיין פארוואס דער זמן פון ברית מילה איז דוקא בקטנות קטנותו לשמונה ימים, ווען דער גימול איז נאך א תינוק און קען זיך לגמרי ניט משתתף זיין בכח עצמו אין דעם קיום המצוה:

א זאך וואס דער מענטש פירט דורך מיט זיינע אייגענע כוחות, פאדערט א הכנה אין זמן ביז ער איז גענוג גרייט און האט די יכולת דאס צו טאן; משא"כ דער „ברית“ וואס ווערט אויפגעטאן דורך מצות מילה קומט אינגאנצן מצד דעם בורא — ס'איז ניטא קיין תפיסת ידי האדם הנימול אין דעם.

די פעולת המצוה גופא ווערט טאקע געטאן דורך אן אדם, אבער דער ברית וואס שאפט זיך דורך דעם ווערט אויפ- געטאן אינגאנצן מצד דעם אוי-

(17) להעיר מתו"ח ס"פ לך (צד, ג ואילך) ש.ענין הברית דמילה הוא בחי' כריב העצמות' שהוא רק לאות זכרון, ולא בשביל שלא יסרדו שא"א להם להפרד כלל לעולם. ע"ש.

(18) ראה בארוכה (ע"ד החסידות) ד"ה בעצם היום הזה — תרא ותו"ח ס"פ לך. ועוד.

מלמעלה²⁵, אז ער זאל האבן דעם, ברית עולם,

(ע"ד, אי לאו דעביד נייחא לנפשי לא יהיב לי מתנתא²⁶ — וואס דער, נייחא לנפשי איז ניט קיין תשלום פאר דער מתנה און אוודאי ניט קיין דבר המכריח מען זאל אים מוזן געבן די מתנה, ווייל א מתנה קומט מצד הנותן; אבער, מאידך, ווערט די מתנה געגעבן דוקא בשעת ס'איז דא דער, עביד נייחא לנפשי²⁷).

אבער אעפ"כ, וויבאלד עס איז דאך געקומען נאך דער הקדמת העבודה פון אברהם'ן — איז אין זיין קיום מצות מילה געווען, אריינגעמישט זיין עבודה²⁸, בין אז אויך די מצות מילה עצמה איז ביי אים געווען פארבונדן מיט זיין, החלטה²⁹, אז ער דארף זיך מל זיין³⁰.

און דעריבער איז אין דעם ניט געווען מודגש וניכר בגילוי ווי דער ברית קומט אינגאנצן מלמעלה³¹.

(25) ראה לעיל הערה 19 — והרי זוהי בחי מתנה (לקחת שה"ש כד, ב).

(26) כן הובא בכ"מ, וראה גיטין ג, ב. ב"ב קנו, רע"א. וראה גם מגילה כו, ב. ב"מ טז, א.

(27) וי"ל שזהו ג"כ פ"י מש"נ (נחמ"ט, ח. וקאי (גם) על מילה — ב"ר פ"ט, כ. רש"י ישן לך ז', (כד) וברות עמו הברית — נוסף על פש"ש — ששע"ת המילה הייתה ע"י אברהם.

(28) היום יום' ט' חשוון. — והיינו שקיום מצות מילה דאברהם הי' לא רק בקב"ע לבד, כ"א שגם מצד שכלו הוא, החליט' שצריך למול א"ע (ומצד החלטתו זכה ל"ורא אלי' ה' — היום יום שם).

(29) סוג ב"ע (בנדרין) — מילה דגרות (וכללות ענין הגירות): אינו בר הכנה ולא עוד אלא אפילו עבר על כל מצות דילי (היפך דעביד נייחא) — ניתנה לו ברית (וגרות) עולם — אבל (מאידך גיסא) תלוי זה אן ורק בהחלטתו מצ"ע להתגיר, כי אין כל ציווי כלל לבין להתגיר (משא"כ באברהם וישמעאל), ואכ"מ.

פריערדיקער עבודה ביז ווערנדיק צ"ט שנה, מיט א סדר והדרגה: אנהויבנדיק פון, הכיר את בוראו' (מיט די פארשי-דענע מדרגות אין דעם²²: בן שלש, בן ארבעים, בן מ"ח), זיין עבודה צו מפרסם זיין אלקות בעולם, וכו', ביז ער האט דערגרייכט די העכסטע שלימות וואס איז מעגלעך ביי א נברא — און ערשט דערנאך איז אים געגעבן געווארן (מלמעלה) מצות מילה, דורך וועלכער ער איז געווארן, "תמים"²³.

און דעריבער איז אין זיין קיום מצות מילה ניט געווען מודגש וניכר בגילוי אז דאס איז א, ברית' און קשר וואס קומט לגמרי אינגאנצן נאר מלמעלה.

דאס הייסט, אויך ביי אברהם איז עס ניט געווען באופן אז זיין פריערדיקע עבודה איז געווען א כלי צום ברית, א עילה וגרם צום ברית — ווארום, כנ"ל: דער ברית וואס ווערט אויפגעטאן דורך מילה — ברית עולם, נצחיות — איז ניט בחיק הנברא, ווארום כל הווה נפסד²⁴ קען א נברא ניט אויפטאן אין דעם, א גדול שבגדולים (וועלכער פארשטייט המצוה לבורי) איז ניט, נעענטער צו דעם ווי א קטן שבקטנים —

נאר זיין עבודה איז בלויז געווען אז ענין פון הכנה צום ברית, אז דורך דעם וואס אברהם האט געטאן זיין עבודה בשלימות, וויפל א נברא קען אויפטאן אלס נברא, האט אים דער אוי-בערשטער דערנאך געגעבן א מתנה

(22) ראה בכ"ז בארכה — לקיש ח"ב ע' 14 ואילך. וש"נ.

(23) לך ז', א ובפ"ש שם (מב"ר רפמ"ז). וראה נדרים (לב, א). — וראה לקיש ח"ה (ע' 83 ואילך) שעי' המילה נתוסף באברהם (לא רק עוד פרט, כ"א) עילוי ושלימות בכללות עבודתו, וגם בעבודתו שלפ"נ. ע"ש.

(24) מר"ג ח"ב פכ"ז. ובכ"מ.

[ועד'ז ביי ישמעאל וואס האט זיך מל געווען צו י"ג שנה ווען מ'איז שוין א בר דעת — קומט אויס, אז ישמעאל האט מיט זיין שכל מסכים געווען צו זיך מל'ן און פארבינדן זיך מיטן אויבערשטן³⁰].

דוקא ביי יצחק, וואס נימול לשמונה ימים איז געווען גלוי ווי דער ענין פון ברית מילה איז — א פארבונד וואס ווערט געשאפן (ניט מצד דעם אדם הנימול, א נברא, נאר) אינגאנצן מצד דעם אויבערשטן.

(30) ראה בארוכה לקו"ש שצו"ן בהערה 21.

(משיחת אחרון של פסח תשמ"א)

Page 6

ויתירה מזה - סוף סעי' א'

The Rebbe is saying here that in addition to the difficulty understanding **on its own** why it was important to point out that Yitzchak's bris was on time, the **context** makes it even harder to understand. Previously in the Medrash, it discusses the introduction of the whole idea of a bris — a cornerstone of *Yiddishkeit* — but then the Medrash proceeds from there to tell us how Yitzchak inaugurated the concept of a bris because his bris was on the 8th day. Seemingly not at the same level of importance as the earlier things mentioned in the Medrash.

Page 7

די פעולת המצוה

We are distinguishing here between the physical **act** of a bris (the actual *mila*), and the *ruchniusdeke* **accomplishment** of a bris (the eternal bond with Hashem). So yes, obviously, the act is done by the mohel — a human being, but the **concept** of the bris is entirely the work of Hashem, with no involvement by any person.

Page 8

און דעריבער [הראשון]

In the following several paragraphs, the Rebbe clarifies that we are **not** saying that Avraham, through his years of avoda, **achieved and deserved** his bris (eternal bond) with Hashem, for this is simply

not possible. A *nivra* and his accomplishments are mortal and limited by time, and no matter how many time-limited things one accumulates, it can never add up to eternity. The idea of an **eternal** bris, therefore, is simply not something in the capacity of a *nivra* (however great he may be) to achieve on his own, and so Avraham's bris, as well, was the work of Hashem.

The difference between Avraham and Yitzchak is that Avraham did all he was able to, and **only then** did Hashem give him the bris. Indeed, for Avraham, it was an **unearned gift**, but this gift was only given to him after — and because — he made his best effort. He didn't earn the gift as one would earn pay by working, but he became eligible for the gift by putting in effort. Yitzchok got a bris without **any** of his own involvement, which emphasizes even more the fact that a bris comes **only** from Hashem, and is therefore on Hashem's terms.

ע"ד

The literal translation of the words is: "If he (the recipient of the gift) would not have made him (the giver) happy he would not have given him a gift." This illustrates (as the sicha continues) that on the one hand, a gift is not something paid for or earned by the recipient, but on the other hand, it doesn't happen entirely by itself, and the recipient must have done something that made him eligible to receive it.

Page 5

related-דערציילט

judge-מדיינים

because of-צוליב

smooth-גלאטיק

since-וויבאלד

commanded-אנגעזאגט

lacked-געפעלט

was able-געקענט

Page 6

compare-פארגלייכן

inaugurated-הנכה

separates-טיילט פאנאנדער

attributes-מייחס

single out-אויסטיילן

extrapolated-געדונגען

explanation-ערקלערונג

everlasting-אייביקער

assurance-פארזיכערן

constant-שטענדיק

disturb-צעשטערן

Page 7

being-זייענדיק

forever-אייביקן

through this-דערמיט

demands-פאדערט

creates-שאפט

connects-פארבינדט

accomplishment-אויפטו

ability-מעגלעכקייט

Page 8

previous-פריערדיקער

becoming-ווערנדיק

reaches-דערגרייכט

cause-עילה

Hashem's ability-בחיק הבורא

all creations-כל הווה נפסד

become nothing

mixed in-אריינגעמישט

Page 9

connected-פארבינדן

created-געשאפן

**מוקדש לחיזוק ההתקשרות
לנשיאנו כ"ק אדמו"ר זי"ע**

**לזכות הרה"ת עוסק בצ"צ ר' מנחם
מענדל שיחי' סמיטאנא
מתוך הוקרה עבור התמסרותו
ל'הליקוט' וכל עניני ועד התמימים**